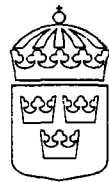

Socialutskottets yttrande

1989/90:SoU5y

Arkiv m.m.

1989/90
SoU5y

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1989/90:72 om arkiv m.m. jämte eventuella motioner.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till de frågor i propositionen som direkt berör utskottets ansvarsområde och till motion 1989/90:Kr17 av Birgit Friggebo och Jan-Erik Wikström (båda fp) (yrkande 2).

Utskottet

Propositionen

Propositionen innehåller i bilaga 1 bl.a. förslag till en arkivlag som ger grundläggande regler om arkiv hos såväl statliga som kommunala myndigheter. I den föreslagna arkivlagen regleras bl.a. vad som ingår i en myndighets arkiv, vården av arkiv och gallring av arkiv. Frågor om gallring behandlas ingående, eftersom effektiv gallring har stor betydelse för arkivens tillgänglighet och värde, sägs det.

Även med den nya arkivlagen skall speciella gallringsregler kunna ges i särskilda lagar, främst de som reglerar integritetskänsliga register. Vissa förenhetliganden föreslås i gallringsbestämmelserna i de lagar som innehåller särregler på det området. Dessa förslag syftar bl.a. till att göra det möjligt att bevara vissa urval av arkivmaterial.

I bilaga 2 i propositionen läggs fram förslag till ändringar i socialtjänstlagen. I propositionen behandlas sålunda vissa mindre justeringar i gallringsplikten för socialnämnderna samt de undantag som bör göras i gallringsplikten.

Den föreslagna arkivlagen och de andra lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1991.

I *motion Kr17* yrkas att riksdagen beslutar i enlighet med vad som anförts i motionen om gallring av statistikregister inom socialsektorn (*yrkande 2*). Motionärerna hänvisar till 63 § socialtjänstlagen, vari stadgas att socialnämnden skall lämna uppgifter ur sina personregister till statistiska centralbyrån. Registren skall sedan, enligt propositionens förslag, bevaras hos riksarkivet, sågs det. Propositionens konstaterande att fördelar från integritetssynpunkt kan vinnas, eftersom en avsevärd del av forskningens databehov kan tillgodoses av dessa register utan att man behöver gå in i de mer känsliga personakterna, är korrekt endast under förutsättning att personakterna finns bevarade hos socialnämnderna. Så blir inte fallet — påpekar motionärerna — utan akterna gallras i princip efter fem år. Således bör enligt motionärerna också statistikregistren gallras efter fem år på samma sätt som gäller för socialnämndernas personregister.

Gällande bestämmelser m.m.

Enligt 63 § *socialtjänstlagen (1980:620)* skall socialnämnderna, enligt vad regeringen närmare föreskriver, ur sina personregister lämna uppgifter till statistiska centralbyrån (SCB) för angelägna statistiska ändamål. Närmare föreskrifter finns i *förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter*.

De individrelaterade uppgifter som årligen skall lämnas avser följande:

- ekonomiskt bistånd som lämnats enligt 6 § socialtjänstlagen och ekonomisk hjälp i annat fall,
- förordnande av kontaktperson enligt 10 § tredje stycket socialtjänstlagen,
- vistelse i familjehem och i hem för vård eller boende samt den ersättning som utgetts av kommunen för vård och fostran av barn i familjehem,
- åtgärder enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga,
- åtgärder enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall.

Utöver dessa uppgifter skall socialnämnderna enligt 3 § lämna även andra uppgifter till SCB när uppgifter begärs för en särskild statistisk undersökning som syftar till att tillgodose angelägna samhällsbehov.

I *propositionen* (s. 103 f.) anges att en del uppgifter lämnas till SCB på ADB-medium och en del på blanketter. Uppgifterna sammanställs där årligen i individrelaterad form i ADB-registret "Socialtjänstens individinriktade insatser". Registret förs med tillstånd av datainspektionen (DI:s beslut den 16 januari 1985, dnr 2760-84). Enligt beslut av datainspektionen den 10 januari 1990 (dnr 3822-89) skall SCB senast den 31 december 1990 till inspektionen ge in redogörelse för hur eventuell gallring skall ske i registret. För närvarande finns det inte några föreskrifter från inspektionen eller i författning om gallring eller bevarande av detta register eller av de handlingar eller ADB-media, som lämnats till SCB av socialnämnderna. Bestämmelser om gall-

ringsplikt och om undantag från gallringsplikten (bl.a. för forskningens behov) i socialtjänstlagen avser endast socialnämndernas handlingar och register. Enligt 12 § *datalagen* (1973:289) skall individrelaterade uppgifter utgå ur ett personregister, när uppgiften inte längre behövs med hänsyn till ändamålet med registret, om inte uppgiften även därefter skall bevaras på grund av bestämmelse i lag eller annan författning eller enligt myndighets beslut som meddelats med stöd av författning.

Enligt propositionen har socialdatautredningen (Ds S 1986:5 Gallra och bevara — socialtjänstens personregister) konstaterat att det från forskningens sida finns ett stort intresse av att bevara de i detta sammanhang upprättade ADB-registren inkl. kvarvarande register som avser den äldre socialvårdsstatistiken. Utredningen föreslår att registren bevaras hos riksarkivet för forskningsändamål. Utredningen åberopar forskningsekonomiska och administrativa fördelar vid ett bevarande men framhåller också fördelar från integritetssynpunkt genom att en avsevärd del av forskningens databehov kan tillgodoses av registren utan att man, som annars, behöver gå in i de mer känsliga personakterna hos socialnämnderna.

Remissinstanserna har, sägs det i propositionen, anslutit sig till utredningens förslag. Datainspektionen har dock förordat en lagreglering av registerverksamheten. Enligt föredragandens mening bör ett bevarande hos riksarkivet kunna innebära sådana fördelar som åberopats och minska forskningens behov av uppgifter från kommunerna. Avsikten är att föredraganden senare skall återkomma till regeringen med de förslag till författningsåtgärder som kan bli aktuella, heter det vidare.

Socialutskottet gör följande bedömning.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i propositionen, nämligen att ett bevarande av förevarande register hos riksarkivet för forskningsändamål kan innebära fördelar.

Utskottet har inte heller någon erinran mot de i propositionen föreslagna lagändringarna. Utskottet förordar således att propositionen, såvitt nu är i fråga, tillstyrks samt att motionsyrkandet avstyrks.

Stockholm den 5 april 1990

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Anita Persson (s), Sten Svensson (m), Ulla Tillander (c), Ingrid Andersson (s), Per Stenmarck (m), Ingegerd Anderlund (s), Ingrid Hemmingsson (m), Rosa Östh (c), Gudrun Schyman (vpk), Anita Stenberg (mp), Jan Andersson (s), Sinikka Bohlin (s), Maj-Inger Klingvall (s), Barbro Westerholm (fp) och Alf Egnerfors (s).

